

Kishíró

TORDASI

1997 április

ÖNKORMÁNYZATI LAP

VII. évfolyam 2. szám

Köszöntjük az édesanyákat!

Anyáknapi levél egy otthonmaradt édesanyához

Írta: Mészáros György

Te tudod drága jó anyám, hogy sohasem voltam kényes és finnyáskodó gyerek, de nagyon sok volt már a bab, a krumpli és a kukoricakása. Tudom, mást nem tudtatok az asztalra tenni, hiszen szegények voltatok. Talán a legszegényebbek az egész világon. Reggeltől estig dolgoztatok. Apám már hajnali két óra tájban vállára vette a tarisznyát, mert az aratóföld két óra járásnyira feküdt a házunktól, a Dreher uradalom földjén pedig már napfelkelte előtt megkezdődött a munka. Kétszer is reggeliztek. Először félhat óra körül, amit egyszerűen „bagófrüstük”-nek neveztek, aztán mégegyszer úgy nyolc óra tájban.

Közben anyám, otthon te is megetteted a tyúkokat és a kis háziállatokat és elkezdted főzni. Tíz óra körül bepakoltál mindent a szatyorba és én elindultam vele a hosszú útra.

Vigyázz! – ki ne lotyogtasd a levest – kiáltottál utánam amikor már messzebbre voltam. Én csak mentem nap-nap után. Fáradt voltam mindig amikor megérkeztem, hiszen ez nagyon hosszú út volt nekem és még alig voltam 8 éves.

De milyen fáradtul nézett ki apám! A por ráarakodott izzadt arcára és csak akkor lehetett látni milyen vastagon, amikor szakadt ingujjával végigtörölte ráncos homlokát. Mégis mosolyogva fogadott mindég.

– No fiam, elfáradtál? – kérdezte. Sokszor mondtam, nem, pedig mindég fáradt voltam. Egyszer különleges örömet szerzett nekem, amikor megérkeztem.

– Nézd csak mi van a tarisznyámban, – mondta – de vigyázz rá nehogy elszaladjon!

Kisnyúl volt benne! Igazi, élő kis mezei nyúl. Félénken húzta össze magát a tarisznya sarkában, amikor közeledtem feléje.

– Igazi kisnyúl – mondtam örvendezve.

– Majd otthon felneveljük és édesanyám paprikást csinál belőle.

Közben apám kibontotta a tarisznyát és úgy kérdezte.

– No fiam, mit főzött édesanyád ebédre?

– Bablevest meg krumplikását – mondtam. – Ma jobb mint tegnap!

– Megint bab meg krumpli – sóhajtott apám. – Tegnap bableves meg paprikás-krumpli, ma krumplileves és babcuszpájz.

Többet nem mondott hanem enni kezdett. Egy kicsit nekem is hagyott a fazék alján. Talán nekem ez ízlett mindég a legjobban. Este is hozott egy darabot haza az uzsonnából. „Madárlátta” – mondta és ez nekem mindég jobban ízlett, pedig otthon is ugyanez volt.

Emlékszel édesanyám hányszor álltam a kiskapuban este és lestem apámat, hogy mikor fordul be az utcáskaron. Aztán beszaladtam a konyhára „jön apám” kiáltással. Te megterítetted az asztalt, hogy mire megérkezik minden készen legyen. Az asztalra déli maradék került. A paprikás-krumplihoz több vizet öntöttél és leves lett belőle. A második fogás sem volt változatosabb.

És ti csak ettétek. Sőt később kevesebbet, mint eddig, mert taníttatásom pénzbe került. El kellett adni babot, krumplit meg kukoricát, mert az internátus pénzt akart és nem babot, sem kukoricát.

Most érzem igazán, hogyan életemek éveken át. Huszonegyéves voltam, amikor befejeztem tanulmányaimat és boldogan mutatam tanítói okleveletem, melynek hátsó oldalán zenei képességem elismeréseképpen külön dicséretben részesítettek. Előtem nem sirtatok a boldogságtól, de este, amikor a kis

(Folytatás a 2. oldalon)

Csoóri Sándor

Anyám fekete rózsza

Anyámnak fáj a feje –
nem iszik feketét.
Anyámnak fáj a feje –
nem szed be porokat:
szótlanabb sápadtsággal
feji meg tehenét
szótlanabb sápadtsággal
söpröget, mosogat.

Anyámra durván szólnak
jött-ment idegenek?
Anyám az ijedtségtől
dadog és bereked.
Sőtét kendőjét vonván,
magányát húzná össze:
ne bántsa többé senki,
félelmét ne tetőzze.

Anyám utakon lépdel,
s nem jut el sehova.
Szegénység csillagától
sebes a homloka:
vállára még az orgona-
virág is úgy szakad,
mintha csak teher lenne,
jóságú kárhozat.

Nyár van égen és földön
zene szól, muzsika,
anyám csönd-sivatagján
el kell pusztulnia.
Gépek, gyártmányok zengnek
csodáktól szélütöttek,
de egy se futna hozzá:
„segíték, azért jöttem”.

Anyámnak fáj a feje –
anyámnak fáj a Semmi.
Anyám fekete rózsza,
nem tud kiszinesedni.
Egy éjjel földre roskad,
megtört lesz, majd kicsi –
Bejön egy madár érte,
s csőrében elviszi.

(Folytatás az 1. oldalról)

falusi szobában kölcsönkapott harmóniumon szent énekeket játszottam, könnyes szemmel adtak hálát az Istennek, hogy ezt is megérthették. Én meg kinyitottam az ablakokat, hogy a szomszédok is hallhassák amint játszom. Emlékszel édesanyám? – a tanítónéasszony mindég a kispadon ült a kertjében ha játszottam és másnap megdicsért a játékért. Emlékszel mit mondott egyszer? Azt mondta, hogy szépen játszottam csak keveset, pedig vagy két óra hosszát nyikorgott a harmónium.

Ne haragudj édesanyám, hogy annyi jóság után, amit ti nekem adtatok, hűtlenül, mostohán elhagytalak benneteket. De nekem mennem kellett. Te ezt nem tudod, hogy miért, de majd elmesélem, ha hazamegyek.

Már négy éve, hogy egyedül maradtatok és három éve, hogy teljesen egyedül maradtál. Édesapám szegényen nagyon fáradt volt. Sietett elaludni. És most alszik, fiatalon ötvenöt évével örökre elaludt. Elment anélkül, hogy

viszontláthatott volna engem. Elment anélkül, hogy megcsókolhattam volna kérges kezét, ami értem lett kérges és amivel egy életen át értem dolgozott. Egyedül maradtál édesanyám. Nincs aki segítsen rajtad és egyedül vagyok én is.

Csak te otthon vagy édesanyám én meg idegen föld kenyerét eszem.

Nem ízlik nekem édesanyám ez a kenyér. „Keserű is, savanyú is, néha panaszos is.” Én bablevest akarok enni ebédre paprikáskrumplival. Hús nélkül, csak veled együtt lehetnék!

És ha most asztalodon megint krumplicsöszög, gondoldj engedetlen rossz fiadra és bocsásd meg neki, hogy akkor nem akart bablevest meg krumplikását enni. És bocsásd meg azt is, hogy hűtlenül elhagyott tégedet!

Én tudom, hogy megbocsátasz.

Hiszen nagyon szeretettek engem.

UTÓIRAT

Majdnem félszázad múlt el azóta, hogy könnyel áztatott papírra írtam ezeket a

sorokat. Azóta sok történt a világon. Hazám a kommunista rémuralom alól még 1956-ban sem szabadult fel a kilencvenes évekig. Engemet közben a sors ide-oda sodort, bár anyagi helyzetem jobbra fordult vele együtt a elhagyatottság és keserűség is nőtt. Öreggtem és nem élvezhetem hazám szabadságát amiért fiatal koromban harcoltam és menekülésre készítettem.

Amikor Tordast meglátogatom az utcák tele vannak új házakkal, új arcokkal találkozom és a házakat itt-ott magasra nőtt fák takarják.

A ház amiben nevelkedtem már romokban van és újat építenek a telken. A temetőben régi osztálytársaim nevét látom a táblákon. Közben édesanyám te is elfáradtál és örökre elbúcsúztál tőlem.

Ma csak a sírok emléktábláját ölelhetem.

Tordas, a falu, ahol sok nehézségben és sok szépségben is volt részem már csak emlékeimben hív vissza.

A képviselő-testület jegyzőkönyvéből

A képviselő-testület év elejei legfontosabb feladata 1997. évi költségvetése megalkotása és az 1996. évi zárszámadása elfogadása volt. Február 20-án a testület elfogadta 1997. évi költségvetését.

BEVÉTELEK:

Normatív állami támogatás	25.081.344,-
ezen belül	
– településigazgatás kommunális feladataira	453.024,-
– szociálpolitikai feladatokra	7.336.956,-
– óvoda	4.808.800,-
– iskola	12.254.600,-
– helyi közművelődési feladatokra	227.964,-
Személyi jövedelemadó (átengedett rész)	9.964.392,-
Település üzemeltetés	2.674.548,-
Községek általános támogatása	2.000.000,-
Egészségügy finanszírozása	6.300.000,-
Saját bevételek	13.917.000,-
ezen belül	
– helyi adók	4.725.000,-
– szemétszállítási díj	771.000,-
– lakbér, csatorna, vízdíj	584.000,-
– térítési díjak (óvoda, iskola)	1.839.000,-
– terembér (műv.ház)	267.000,-
– igazgatási társulásból	431.000,-
– gépjárműadó	800.000,-
– telek, épület eladása	2.800.000,-
– kamatok	1.000.000,-
Előző évi pénzmaradvány	6.397.000,-
Bevétel összesen	66.334.320,-

KIADÁSOK:

Működési kiadások	54.466.000,-
ezen belül:	
– iskolai étkeztetés	1.614.000,-
– utak, hidak üzemeltetése	880.000,-
– települési vízellátás	21.000,-
– önkormányzat	9.389.000,-
– tűzoltók	10.000,-
– községgazdálkodás	3.522.000,-
– közvilágítás	1.000.000,-
– óvoda	7.657.000,-

– iskola	18.590.000,-
– művelődési ház	2.775.000,-
– könyvtár	804.000,-
– háziorvosi szolg.	5.574.000,-
– védőnő	726.000,-
– temetkezés	154.000,-
– köztisztaság	750.000,-
– sportegyesület	1.000.000,-
Segélyezésre fordított összeg	4.079.000,-
Különböző szervezetek támogatása (martonvásári kistérségi kötelezettségeinkkel együtt)	935.000,-
Tartalék	854.000,-
Kiadás összesen	66.334.000,-

Március 16-án elfogadta a képviselő-testület 1996. évi gazdálkodásáról szóló zárszámadást, amelynek főbb számszaki adatai:

Bevétel: (ezer forintban)	
– állami támogatás	22.122,-
– személyi jövedelemadó	6.343,-
– személyi jöv.adó kiegészítése	3.783,-
– egyéb állami támogatás	6.473,-
– eü. finanszírozás	5.940,-
– saját bevételek	15.718,-
– előző évi pénzmaradvány	5.738,-
Összesen	66.117,-

Kiadás:

– működési kiadások	46.646,-
– fejlesztési kiadások	3.911,-
– átadott pénzeszközök	7.562,-
– egyéb kiadások	1.602,-
– pénzmaradvány	6.396,-
Összesen	66.117,-

A költségvetés és a zárszámadás számszaki adatai magukért beszélnek. Gondjaink voltak és jelenleg is vannak, annak ellenére, hogy mindkét év esetében pénzmaradványról és tartalékról beszélhetünk. Ez a testület takarékos, tartalékoló gazdálkodását fémjelzi.

Az adatok alapján megállapítható, hogy a község hitelt nem vett fel, adósságai nincsenek. Egy 60 millió forintos költ-

ségmentes végrehajtásához, az intézmények zökkenőmentes működéséhez szükséges a mintegy 4 millió forintos tartalék. 1997-ben ez az összeg 2 millió forinttal emelkedett, amely az erdőmajori volt iskola eladásából származó első részlet összege.

Nem titok, hisz a közmeghallgatáson is szó volt róla, az önkormányzat a szennyvíztisztító berendezés megépítésére törekszik, amelyhez közel 10 millió forintra lesz szükség. Ehhez viszont a tartalékolásra szükség van.

A képviselő-testület e fő témákon túlmenően döntött arról, hogy az EDÁSZ részvényeket 84%-os névértéken értékesíti. Ebből várhatóan április hónapban 3.645.600,- Ft érkezik számlánkra. Eladtuk a DDGÁZ részvényeinket is a névérték 104%-áért, amelyből szintén áprilisban 4.907.760,- Ft folyik be.

A részvények eladása megyei szinten történik úgy, hogy a megye, sőt a DDGÁZ részvények esetében Tolna és Baranya megye településeinek 98%-a, együttesen értékesítette részvényeit, biztosítva ezzel a nagyobb értékesítési arányt.

Szomorúan kell tájékoztatást adnunk arról, hogy mindkét vállalat privatizációja során az ÁPV Rt. nagyobb mértékű

értékesítést ért el. A megyei településeinek polgármesterei döntése értelmében ezért a kiesésért pert indítanak az ÁPV Rt. ellen.

A március 6-i ülésen az A-Z-ig BT., a kábel tv. rendszer építője, kivitelezője és működtetője egy kellően előkészített tervezetet terjesztett a testület elé, kérve a testület egyetértését. A képviselő-testület az üzemeltetés érdekében – több órás vita és egyeztetés után – egyetértett azzal, hogy az előfizetési díj 1977. január 1-jével kerüljön bevezetésre havi 280 Ft+Áfa díjjal, amely összeg évente csak az inflációs rátával emelhető.

A rendszer készültsége, az átadás-átvétel előkészítettsége és a még meglévő hibák március 20-ig történő megoldása miatt minden kábel tv-t használót kérünk az esetlegesen fennálló hátraléka rendezésére, amelynek végső határideje: 1977. június 15.

A BT. és az önkormányzat között új alapszerződés jön létre április 15-ig, amelyben sok egyéb mellett a rendszer biztonsága és tulajdonjogi kérdése a fő szempont.

A képviselő-testületi üléseken született egyéb döntésekről a hírek, információk, programok rovatban szólnak.

HÍREK, INFORMÁCIÓK, PROGRAMOK

Tanévzáró ünnepély és ballagás:

1997. június 14-én (szombaton) 17 órakor

* * *

Változás történt a Fejérvíz Rt-nél! Tordas – Gyúró – Kajászó vízmű közvetlen felügyelete az eddigi pusztaszabolcsi kirendeltségről átkerült a bicskei kirendeltségre, címük:

2060 Bicske, Bem u. 14. Telefon: (22) 350-259

Ez azt jelenti, hogy a jövőben, ha a helyi vízügyi szakemberek a felmerült problémát megoldani nem tudják, a bicskei kirendeltségtől kérhetnek segítséget.

* * *

A megyei települések önkormányzatai az esetleges természeti katasztrófák hatásainak enyhítésére védelmi alapot hoztak létre. E védelmi alaphoz községünk állandó lakosai számának megfelelően 10 Ft/fő járul hozzá.

* * *

A martonvásári mentőállomás a környék településeit azzal kereste meg, hogy segítsünk megvásárolni egy db defibrilátor (újraélesztő) készüléket, amely már kipróbáláson egy éve a rendelkezésünkre áll. Tordas – Gyúró – Kajászó – Martonvásár – Baracska települései úgy döntöttek, hogy támogatják ezt a kezdeményezést és lakosságszámában ehhez hozzájárulnak. Településünk a környék településeivel együtt (kivéve Martonvásár) teljesítette a pénz kiutalását. Reméljük a martonvásári pénz késlekedése nem akadályozza meg a készülék megvásárlását, ezzel a betegellátás magasabb szintjét.

* * *

A Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet az 1997-es tanévben Falusi Vendéglátó képzést indít lányok részére.

A képzés iskolarendszerű, nappali tagozaton 1 év, az OKJ szerinti szakmunkás-bizonyítvány megszerzésére van lehetőség. A képzésben részt vehet minden 16-20 év közötti lány, aki általános iskolai végzettséggel rendelkezik, de szakmunkás-bizonyítványa még nincs. Kollégiumi elhelyezést az iskola biztosít, a képzés ingyenes.

* * *

Az elmúlt időszakban nem egyszer előfordult, hogy idegen személyek kopogtatnak be idős személyekhez és különböző ürüggyel néznek szíjjel a lakásban, kamrában, padláson. Legtöbbször árusítás és régiségek gyűjtése ürüggyén témek be a lakóházakba. Mindez fényes nappal történik, úgy, hogy senki sem veszi komolyan. Szerencsére településünkön még nem volt e látogatásokból baj, más településeken pénzt és értékeket vit-

tek el úgy, hogy a háziak a nyárikonyhában tartózkodtak, az utcán járó emberek semmit sem vettek észre.

Figyeljünk az idegenekre, figyeljünk az ügyeskedő gyűjtőökre! Meg kell kérdezni tőlük van-e engedélyük a gyűjtésre, voltak-e már a polgármesteri hivatalban engedélyt kérni. Ha lehet hívják a polgármesteri hivatalt, kérjék intézkedésüket. Örülnénk annak is, ha az autó rendszáma is rendelkezésre állna. Vigyázzunk magunkra és a falura nappal is!!!

* * *

Mint ahogy az érintettek arról értesültek, a kábel tv. hálózat megépítése befejeződött. A képviselő-testület megállapodott a társasággal az előfizetési díjakról, a beszedés módjáról és arról, hogy a hátralékok befizetése hogyan történjen.

Az előfizetési díj 1997. január 1-jétől 280 Ft+Áfa=314 Ft, amely a következő évtől csak az inflációs rátával emelkedhet. Ez az összeg a megállapodások megkötésekor ugyan 180 Ft volt, de azóta eltelt több mint két év. Nem örülünk mi sem ennek az összegnek, de reálisnak tartjuk és a bevezetés időpontját ez év január 1-jével fogadtuk csak el és nem korábról.

A társaság hozzáállása, a hálózat készültségi foka olyan szintű, hogy az általunk kezdeményezett fejlesztési hozzájárulás befizetésének bojkottját feloldjuk. Erről és egyéb döntéseinkről a díjbeszedő által kiosztott tájékoztatóban lehet olvasni.

Kérünk mindenkit rendezze tartozását, fizesse az üzemeltetési díjat, mert a hálózatból történő kikötés esetén a kötelezettségét nem teljesítő előfizető jár rosszul. A társaság díjbeszedői: ifj. Takács János és édesanyja, Takács Jánosné tordasi lakosok, akik havonta kötelesek felkeresni azon előfizetőket, akik havi részletességgel fizetik az üzemeltetési díjat.

EBOLTÁS

Az ebek veszettség elleni **KÖTELEZŐ** védőoltására Tordas községben **1997. június 3-án** (kedden) kerül sor. Az oltás helye: Tűzoltószertár előtti parkoló.

Az oltás díját a helyszínen kell kifizetni, összege: **420 Ft**

Kiszállás költsége: 300 Ft

Az ebek nagyfokú belféreg fertőzöttsége indokolja a féregtelenítést, amely önkéntes alapon az oltás idején elvégezhető. Ennek költsége az eb nagyságától függ.

Iskolai hírek

Az utolsó számban a félév zárásról számoltam be és néhány rendezvényünkre hívtam az olvasókat. Most néhány szóban visszatérnék a már megtörtént eseményekhez.

Február 15-én volt ezévből a Farsangi bál. Ezúton is köszönetet mondok mindenkinek, aki munkájával vagy adományával hozzájárult a rendezvény sikeréhez. A jelmezverseny győztesei Pál Sándor VIII. osztályos, Márkus Péter és Szőke József VI. osztályos tanulók külföldi utazást nyertek, melyre még később visszatérek.

Február 28-án zajlott le a hagyományos Zenei nap, melynek keretében egy estét betöltő műsort élvezhettek az érdeklődők.

Február 18-án volt az alsósok házi mesemondó versenye. Osztályonként történt a díjazás:

1. osztály:	I. Kiss Krisztián
	II. Szénási Adrienn
	III. Farkas László
2. osztály:	I. Varga Dóra
	II. Mocsonoki Gergely
	III. Németh Hanna
3. osztály:	I. Veing Zsuzsanna
	II. Márkus Pál
	III. Kitzinger Zsolt
4. osztály:	I. Farkas Noémi
	II. Pál Anikó
	III. Győri Renáta

Évfolyamonként a legjobbak képviselték iskolánkat március 11-én Martonvásáron a területi versenyen. Varga Dóra 2. osztályos tanuló 1-2. osztályosok kategóriájában II. helyezést ért el. Gratulálunk neki!

Március 7-én a Nőnap közeledtén az alsó tagozat kirándulni volt a Bakonyban, ahol a hideg idő ellenére igen sok hóvirágot szedtünk.

Március 15-én színvonalas, művészi igényű emlékműsorral tisztelgett a falu apraja és nagyja 1848-49 hőseinek emléke előtt.

Március 16-án a sportpályán egy megyei közlekedési verseny egyik fordulójaként biciklis verseny volt a 4. osztályosok részére, majd budapesti fiatalok közreműködésével BMX bemutatót láthattak, akik a mostoha időjárás ellenére is ott voltak a rendezvényen.

Ezúton is köszönjük az iskola javára értékesítésre beküldött használt ruhákat és köszönetet mondunk azoknak is, akik megvásárolták ezeket. Két alkalommal, Tordason és Kajászón volt ruhavásár, melynek bevétele az alapítvány pénzt gyarapítja.

Március 20-án a nagycsoportos óvodások tettek ismerkedő látogatást az első osztályban. Közös énekelünk számoltunk, meséltünk és báboztunk, majd ajándékokkal kedveskedtek a gyerekek egymásnak.

Március 25-én délután a zeneiskolás növendékek házi bemutató koncertet tartottak az érdeklődő szülőknek.

Az alsós levelező országos matematika verseny utolsó V. fordulóját még a szünet előtt elkészítették a tanulók, így már csak az összesített eredményre várunk, melyről a következő számban tudósítunk.

A tavaszi szakmai nap keretében előadást hallhatunk itt helyben, dr. Baranyai Károly egyetemi tanártól a NAT-ról. Résztvevők voltak a tordasi, kajászói, gyúrói és baracskaik tantestület tagjai.

Az előadás igen érdekes volt és mindnyájunk hasznára vált.

A tavaszi szünet után is sok tennivaló vár ránk.

Április 14-én 17 h-tól fogadóórát tartunk.

Április 18-án délelőtt a tavalyihoz hasonló területi szavalóverseny és rajzkiállítás lesz Arany János születésének 180. évfordulójának tiszteletére.

Április végén lesz Martonvásáron a felső tagozatosok területi Kazinczy Ferenc szépkiejtési versenye, melyre mi is beneveztünk.

Május 2-án 17 h-kor az iskola aulájában Anyák napot tartunk, melyre szeretettel hívjuk és várjuk az érintetteket.

Május 22-én megrendezzük az immáron hagyományává váló Madarak és Fák Napját.

Szintén májusban kerül megrendezésre Válban, Vajda János emlékére rendezett szavalóverseny.

Lesz továbbá Sajnovics Emléknapp és körzeti sportverseny is, valamint vendégszereplést vállaltunk a gyúrói iskola zenei napján.

Mind e mellett kedves gyerekek, a tanulásról se feledkeztek meg, hiszen közeledik a tanév vége. S ha már így előreheladtunk az időben, várhatóan június 15-22-ig „FORRÁS” hagyományörző és kézművestábort szervez az iskola. A költségek csökkentésére pályázatok készültek. Bízunk benne, hogy kapunk támogatást.

Mint fentebb ígértem néhány szót írnék a külföldi utazásról. A májusra meghirdetett 5 napos szerbiai Újvidéki csereüdülés megfelelő számú jelentkező hiányában elmarad. Helyette, hogy a jelmezverseny győztesei se maradjanak díj nélkül 1 napos út lesz Bécsbe június 7-én.

Program:

- A schönbrunni kastély és park megtekintése
- Látogatás a bécsi vidámparkban a PRATER-ben
- Vásárlás.

Költségek: 2000 Ft + a kastélyba a belépő gyerekek kb. 30 ATS, felnőttek 50 ATS.

Egy autóbusz már megtelt. A második szervezés alatt van. Várjuk szülők jelentkezését is!

A sokféle programhoz és vállalt feladathoz az utolsó hetekre kívánok tanároknak, diákoknak, szülőknek jó egészséget, erőt és kitartást, hogy a tanév végi bizonyítványosztás mindenki meglegésére szolgáljon.

Kalmár Ferencné
D.Ó.K. vezető

MŰVELŐDÉSI HÁZ HÍREI

Állandó programjaink:

Hétfőnként – nyugdíjas klub	18 órától
Csütörtökönként – kismama klub	15 órától
Szombatonként – játszóház	14 órától
Pénteken és szombaton – ifjúsági klub	17-22 óráig

Továbbra is szeretettel várunk mindenkit ezeken az összejöveteleken.

Április – május havi nagyobb rendezvényeink:

Április 30. – májusfa állítás a sportpályán 18 órától. Az ifjúsági klub tagjai állítanak májusfát a község hölgyeinek, és folklórműsor szórakoztatja az érdeklődő közönséget.

Fellépnek:

- a Sajnovics Általános Iskola táncsoportja
- a Tordasi Asszonykórus
- a KERTÉSZ Táncgyűjtő kamara táncsoportja (amennyiben idejük engedi) a MENTE folk-zenekar, vagy a BENTA gyermek folklórzeenekar és a Martonvásári Százszorszép Táncgyűjtő, este tábortűz.

Május 1. – majális a sportpályán 10 órától
– játékos családi vetélkedők – sportműsorok

Május 24-én – Orbán napi búcsú az Öreghegyen, a tavalyi évben avatott Orbán szobornál 11 órától borverseny, főzőverseny, „válaszol a szakember”

- szaktanácsadás szőlőművelés témakörben
- este táncmulatság harmonikaszórá.

Május 31-én – Gyermeknap a sportpályán 14 órától

- játékos vetélkedők – sok nyereménnyel
- aszfalt rajzverseny
- tábortűz – szalonnasütés – TINI discó

A pontos és részletes programokról plakátjainkról is értesülhetnek.

Ezúton szeretném megköszönni a Tordasi Asszonykórus tagjainak és Schuch Györgynének – Jutkának – segítségét, amivel hozzájárultak a március 8-án megrendezett „Nemzetközi Népzenei Találkozó” sikeres megrendezéséhez.

Az idén is tervezzük Ópusztaszeri kirándulást június vagy július hónapban. Kérem, aki szeretne résztvenni, jelezze ezt április hónapban a bejelentkezés, és a pontos időpont kijelölése miatt.

Bediné Németh Márta

ÉRDEKESSEGEK

Emlékek Tordas múltjából V.

Egyik emlékezetes napja volt Tordasnak 1943. június 6-a, amikor is sor került a Leventeotthon felavatására. Az időjárás kedvezett az eseménynek, mivel szép napsütéses nyáreleji nap volt. Ekkor már évek óta dúlt a háború, de furcsa módon ez a hangulatot nem zavarta. A jó hangulathoz hozzájárult egy hangszórós autó amelynek hangját az egész faluban lehetett hallani. Emlékezetem szerint Tolnay Klári énekelt palócnótákat.

Az eseményre a Hangya Szövetkezeti Központ meghívó is adott ki, amelynek segítségével felidézhetem mindazt amit emlékezetem nem őrzött meg. A birtokomban lévő meghívó szerint a vendégek fogadására 10 órakerült sor a szövetkezeti tanintézet előtt. Ezt követte a leventék és a leventelányok felvonulása majd a zászlófelvonás. Mindez természetesen a Leventeotthon előtt zajlott le, amely épület ma más célokat szolgál, a zászlórúd azonban ma is megtalálható.

Az Otthont dr. Wünscher Frigyes a Hangya Szövetkezeti Központ elnök-vezérigazgatója adta át. Utána Vitéz Bély Alajos altábornagy az ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője szólt az ifjúsághoz. A tordasi leventebizottság nevében az Otthont Láng Sándor jegyző vette át. Az ünnepség a Szózat hangjaival ért véget, utána a vendégek megtekintették az Otthont és a szövetkezeti létesítményeket.

Délután és este előadás volt a kultúrházban. A műsorról a meghívó nem tesz említést és sajnos emlékezetem sem őrzött meg ezzel kapcsolatban semmit.

Az esemény jelentőségét bizonyítja, hogy az ünnepségen

a filmhíradó – akkor még volt ilyen – is jelen volt és felvételről a rádió is közvetítést adott. A mai meglevő rádióműsor ezzel kapcsolatban a következőket tartalmazza:

„Otthont avatnak a leventék Tordason a szövetkezeti mintafaluban. A közvetítést Budinszky Sándor vezeti.” A műsor sugárzására a déli órákban került sor és az 40 percig tartott, tehát a rádió majdnem a teljes ünnepséget közvetítette. Az ünnepség ürügyén arról is említést kell tenni, hogy az Otthon milyen célt kíván szolgálni. A válasz egyértelmű, a kultúrát és a testnevelést. Az épület sarkán volt a szép faragott bútorokkal berendezett olvasószoba. A könyvtári állománnyal azonban nem nagyon lehetett dicsekedni. A könyveket az 1920-as években adták ki, és számuk viszonylag csekély volt. Szükség lett volna új könyvek beszerzésére. Ez elmaradt, mint ahogy a tervezett filmvetítő gép beszerzése is.

Az Otthon nagyobbik részét a tornaterem foglalta el. A berendezés is rendelkezésre állott, így többek között volt nyújtó és birkózószőnyeg is. Sajnálatos módon azonban oktató nem volt, pedig arra meg kellett volna tanítani a fiatalokat, hogy a sporteszközöket hogyan kell használni. Nagy gondot jelentett ezenkívül a fűtés módja is. A tornaterem egyetlen hatalmas vaskályháját szénrel lehetett fűteni. A tornaterem belmagassága azonban olyan nagy volt, hogy a kályha folyamatos égése mellett sem lehetett biztosítani a sportoláshoz szükséges hőfokot. 1943-44 telén történtek a fűtéssel kapcsolatos próbálkozások, meglehetősen kevés eredménnyel. Ma a központi fűtés korábban felmerülhet a kérdés, hogy miért volt a fűtés olyan nagy probléma. A

(Folytatás a 6. oldalon)

(Folytatás az 5. oldalról)

kérdésre a válasz úgy fogalmazható meg, hogy a falusi fiataloknak csak télen volt módjuk a tornaterem használatára. Nyáron a mezőgazdasági munkák miatt a fiataloknak sem kedvük, sem pedig idejük nem volt a tornaterem használatára. Ezért volt fontos a fűtés kérdése.

Az említett problémák a későbbiek során feltehetően megoldódtak volna, a Hangya Központ megszűnése azonban más helyzetet teremtett, és az ígéretes törekvések nem érték el a kívánt célt.

Dr. Varga Emil

Milyen legyen az ideális nagymama?

A mai fiatal családoknak azokra a nagymamákra van a legnagyobb szükségük, akik nyugdíjban vannak és szívesen segítenek felnőtt gyermekeiknek. Sok szerepet kell betölteniük. Ahhoz, hogy a nagymama segítsen, támogatni tudja a „gyerekeket”, bizonyos mértékig függetlennek és önállóknak kell lennie. Saját életét kell élnie, ahogyan az neki a legjobban megfelel, nem szabad lemondania kedvteléseiről a fiatalok kedvéért. Az ilyen nagymama nem lesz haragos, kellemetlenkedő, fáradt, gondolatait nem foglalják le mindig a fiatal család problémái, az unokák gondjai.

Az ideális nagymama arcán mindig ott a bizalmat sugárzó, kedves mosoly, járása fürge. Bölcsességét, élettapasztalatait ossza meg, mindenkire legyen megértő, tapintatos. Fizikai és szellemi frissességét őrizze meg, ezért ne gyógyszert szedjen, hanem igyon sok gyógyteát (galagonya, orbáncfű, citromfű, csalán, cickafark keverékből minden reggel 2,5 dl-t), egyen sok nyers zöldséget, gyümölcsöt.

A nagymama legyen mindig készenlétben, de ne szóljon bele a fiatalok döntéseibe, a gyermeknevelésbe, elvégre le-

het, hogy az ő szemlélete, nevelési elvei elavultak. Az idegei annyit bírjanak ki, mint két fiatal nőé együttvéve.

Könnyű a nagymama sorsa? A körülményektől függ. Tény, hogy nagymamának lenni csodálatos dolog. Nagyon sok esetben éppoly nehéz az élete, mint a dolgozó nőé. Ami az ötveneseknek természetes, a hatvanévest kimeríti, a hetedik X-en túl pedig mindenkinek meg kell változtatnia időbeosztását, programját, másként kell gazdálkodnia erejével. Ezt a tényt minden fiatal családnak tudomásul kell vennie.

Mire jó az alma?

Az alma nemcsak vitaminokat – főleg, A, B és C vitamint – hanem fontos ásványi anyagokat és nyomelemeket, savakat, lúgokat is tartalmaz. Gazdag káliumban és magnéziumban. Ezek a sejtek belsejében találhatóak. A kálium az izomszövet működésében, a magnézium pedig az anyagcseréjében játszik szerepet. Gazdag rosttartalmánál fogva többek között a bélbetegségek, így a székrekedés következményeként kialakuló aranyér megelőzésében is van jelentősége. Pektin ugyancsak nagy mennyiségben található az almában, ami kedvezően befolyásolja a cukor-anyagcserét.

Az alma alkalmas fogyókúrázásra is. Legalább havonta egyszer, de jobb kéthetente almanapot tartani. Hogyan?

Javasolt menü: reggeli egy pohár (2 dl) tiszta almalé citrom levéllel, tízórai egy vagy két alma, elég egy csésze almahéjtea mézzel, uzsonna egy pohár almalé, vacsora egy tányér meleg almakása.

Az alma szépitőszerként is kiváló. Főleg száraz, érzékeny bőrtűeknek ajánljuk, mert sok vitaminja táplálja a bőrt, savtartalma pedig frissít. Az almát reszelve frissen tegyük az arcunkra, kb 1 cm vastagságban.

KÖRNYEZETÜNK HÍREI

Szerencsére kevés helyen, de található Ricinus communis L díszcserje településünkön.

Kérünk mindenkit, hogy ne vesse e dísznövényt, sőt teljes kiírtását kérjük az Országos Tisztifőorvosi felhívást támogatva.

A díszcserje termése rendkívül veszélyes, mivel már a növény 6 szem magjának (két toktermés) elfogyasztása a benne lévő ricin nevű toxalbumin miatt halálos adag egy kisgyermek számára.

Kérjük azokat, akik ilyen növényt szoktak ültetni, vetni ebben az évben és ezentúl ezt ne tegyék!

* * *

Szóljon azoknak a most következő figyelmeztetés, akik megtehetik, hogy naponta csokoládét, édességet vehetnek, akik textil zsebkendő helyett csak papírzsebkendőbe tudják az orrukat fűjni: ne dobálják szét a csoki-papírokat és papírzsebkendőket!!!

* * *

Néhány fegyelmezetlen Tordason élő, vagy itt tartóz-

kodóknak: Legyenek szívesek végre koszos autójukat saját telkükön lemosni, mert mostmár megharagszunk!!!

* * *

Aki tudja adja át: Öreghegyen földtulajdonnal rendelkező nem tordasiak, ne hordják már ide szemetüket és árásszák el szeméttel szinte az egyik falurészünket. Ilyen ocsmány, tisztességtelen magatartásra egy kicsit is művelt ember nem képes. Ószinte szívvel kívánjuk, éljen ilyen szeméttel mellett! Sajnos a Szabadság út elején lakók közül is többen még mindig ide talicskássák az olyan szemetet, amelyet a rendszeres szemétszállítás során nem szállítanak el.

* * *

Szabadság út végén lakók (Tűzoltó szertártól a temetőig) figyelmét felhívjuk – ismét – arra, hogy a temető nem szeméttel. Tessék már megérteni, hogy a szemétszállításáért akkor is fizetni kell, ha évente egy-egy zsák szemetet rak ki. Óseink sírjának meggyalázása pedig enyhén szólva is bunkóság.

HÁBORÚS NAPLÓMBÓL

Egy visszavonuló visszaemlékezései

III.

A kezem jócskán fagysérült lett, már nem melegített eléggé a kesztyű. Annyira megdagadt, hogy a köpenyemet sem tudtam begombolni. Egy Sharkow-i kereskedő kente be valami zöldes kenőccsel, amitől lassan rendbejött.

Az éhség és fáradság mellett a hideg bizonyult a legnagyobb ellenségnek. Rengeteg a fagysérült, lábafagyott, akiken nem tudunk segíteni.

Egyik este kisebb tanyaféle településre érkeztünk, üresen állt. Ott éjjeleztünk. A visszavonulás éjjel-nappal ott is folyt. Bizonyára nem mi voltunk az elsők akik megpihentünk.

A holtfáradt, összefagyott katonák egymás hegyére-hátára elvetették magukat és azonnal mély álomba merültek. Némelyek tüzet gyújtottak. Éjjel újabb csoport érkezett, akik szintén be akartak menni. Talpalatnyi hely sem volt, így kinn éjszakáztak. Nagy tüzet gyújtottak, amitől a ház is lángrollobbant. Olaszok voltak. Alig lehetett kirángatni a mély álomba zuhant embereket a tűzből.

Több helyen védőállásba is mentünk a nagy hóban, alig pár fegyverrel. Ez teljesen eredménytelen maradt, mivel az emberek ellillantak és folytatták a visszavonulást. Pedig egy-két ilyen helyen még élelemmel is igyekeztek ellátni a raktárakból a visszavonulókat.

A házakban függönyökből, lepedőkből pótoltuk az elrongyolódott kapcát. Utászcsizmáink teljesen átvizesedve nem védtek a fagyás ellen. Kiszáritásukra nem volt lehetőség, főleg idő. Valamennyien össze voltunk törve lelkileg és fizikailag, szinte létünk utolsó morzsáit emésztettük.

Szabó Lali folyton ordította, ha völgyben megyünk: Itt támadnak meg minket! Minek jövünk megint erre? Ismételten hiába magyarázom – hol vagyunk mi már attól. Nem értette, csak meresztette a szemét. Pedig Lali remek katona volt fiatal hadapród őrmester, nyúlánk, szőke hullámos hajú, vidám, türelmes. A visszavonuláskor felderítő járőreink a beszerzési ténykedésen kívül a jobb éjjelezés reményében távolabbi épületekben, tanyákon húzták meg magukat a lakosságtól segítséget is kaptak. Megsemmissítésükről nem kaptam hírt. A csapat együttartását láttam jónak és ennek nagyobb részt meg is feleltek.

Hogyan bírtuk a dermesztő hidegben a szabadban, – tűz mellett töltött éjszakákat, a virrasztást? Voltak, akik feladták a küzdelmet, lemaradtak, megfagytak, vagy fogásba estek.

Azt állapítottam meg, hogy nem annyira csak a fizikai erő hiánya, a legyengülés és éhezés, hanem a lelki erő hiányzott leginkább.

Elhatalmasodott az akarathiány és céltalanság. Ez végzett sokukkal. Igyekeztünk reményt kelteni, biztatással, rábeszéléssel.

Így: „Ha felérünk a dombtetőre, ott már jobb lesz.” „ha leérünk a völgybe, ott már rendezés lesz!” stb. És ez így ment folyamatosan, dombra föl, völgybe le. Lehet, hogy senki sem hitte már, de volt mibe kapaszkodnunk. Így viseltük el a folytonos támadókat. „Ha leküzdjük a mostani támadást, már csak kikerülünk!”

Indulás előtt rendszerint – mi tiszték – beszélgettünk a továbbhaladás célszerűségéről, irányáról. A legénység igyekezett terveinkről tájékozódni, kihallgatni beszélgetéseinket. Egyik alkalommal megnyálaztam ujjamat, körbeforgattam, így állapítottam meg a helyes irányt. Ugyanis mindegy volt merre lódulnak meg az oszlopok. A settenkedők megnyugodtak, hogy a tiszték tudják az irányt. Sikerült is összezsapás nélkül továbbjutnunk.

Január 30. Tovább az egyhangú taposás, vonulunk, vánszorgunk. Egy magyar Bücker repülőgép alacsonyan, majd egyre magasabban – mindig ugyanabba az irányba fordul, – arra húzza az egyenest, mintha az utat mutatná.

Január 31. Végre csend és nyugodt lakossággal teli faluba érkezünk. Végre, nincs ellenség előttünk a visszavonulás irányában. Végre, van szappan, mosakszom, kapcát cserélek, pihenek.

Első ténykedésem, hogy a szakaszom létszámát rendezzem. 18 fő hiányzik. A 19 nap alatt szállás, rendezett étkeztetés, gyógyszer, kötszer, orvosi ellátás és sebesültszállítás nélkül voltunk. Szervezett irányítás nem volt, de néhány tiszt, vagy őrmester személyes és bátor példájával nagyszerűen összefogta alakulatát és helytállt. A visszavonulás első napjai rendezetten mentek. A szétvert, vagy megriadt alakulatok szétszóródtak. Hevenyészett feljegyzéseim nem egészen pontosak. Mintegy 30 falun, kisebb helyiségen vonultunk keresztül.

Sajnos, a határozottan intézkedő magas rangú tiszttel ritkán találkoztam. Többségében rátermett, alacsonyabb rangú tiszték vezettek: százados, főhadnagy, legtöbb hadnagy és főleg tartalékos zászlós, karpaszományos őrmester. Gyakori volt a merész és határozott jutasi őrmester.

A fentieket Sipos Zoltán tartalékos hadnagy utász szakasz parancsnok bajtársam feljegyzéseiből idéztem. 1995-ben vitézzé avatták.

Az ellenséges behatolóktól távol rendezték a magyar csapatokat és a megmaradt részek hazakerültek.

Ezzel a 2. magyar hadseregnél folytatott katonai tevékenységem befejezést nyert, de nem a hadi szolgálatom, mivel ismételten behívtak, most már az 1. hadsereghez.

Biológiai növényvédelem

Kiskertjeinkben egyre több és újabb kórokozóval, kártevővel találkozhatunk. Ellenük való védekezéshez nagyon sok növényvédő szer kapható a gazdaboltban, melyek nagyon drágák és nem mindig hatásosak. Most szeretnék közreadni néhány régi, bevált biológiai módszert, mely egészségünket és pénztárcánkat is egyaránt kíméli.

Amint a retek és a káposztafélék levelei növekedni kezdenek megjelennek rajtuk a bolhák és pattanóbogarak. Védekezésül kenjük be egy kartonlapot valamilyen ragacsos anyaggal és lassan húzzuk el a növények fölött. A rovarok felugrálva ebbe beleragadnak és a kartonnal elégethetjük őket.

Sokak által szidott, nehezen írható károsítók a meztelen csigák. A számunkra készített vegyszerek sok növény-kultúrában nem használhatók, ezért itt is tanácsos biológiai módszerekhez folyamodni. Szórnunk a védeni kívánt ágyások köré égetett mézspórt, hamut vagy kormot! Eső után a kiszórást meg kell ismételni.

Gyümölcsfáink gyökere köré gyakran gyűlnek pockok. Jelenlétükre szaporodó lyukak hívják fel figyelmünket. Írtásuk ugyan jól megoldható a kapható szerekkel, de az elpusztult egyedek háziállatainkra jelentenek veszélyt. Inkább ültessünk fáink köré fokhagymát, melynek erős illata messzire űzi a kártevőket!

A vakondok hasznát hajt ugyan a kertben, de az ágyások feltúrása sok bosszúságot okoz a kerttulajdonosnak. Írtásuk tilos, de elzavarásukkal próbálkozhatunk. Alkalmassá erre a fokhagyma, császárkorona és a ricinus. Ahol gyerekek vannak kerülnünk a ricinust, mert magja mérgező!

Remélem, sokan kedvet kapnak a természetes módszerek alkalmazásához. További kártevők elleni védekezéshez szívesen adok szaktanácsot a Gazdaboltban, nyitva tartási időben.

Gazdabolt: Szabadság u. 7.

Nyitva: hétfő, kedd, csütörtök,
péntek, 9-12 14-18 óráig
szombat 7-13 óráig
Szerdán zárva tartunk!

M.Csenke Krisztina

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak akik
KÖVI RUDOLF

temetésén részt vettek, sírjára virágot
helyeztek, és részvétükkel fájdalmunkat
igyekeztek enyhíteni.

Külön köszönetet mondunk a martonvásári
Végtisztelet BT. dolgozóinak áldozatkész
munkájukért.

Testvéreim

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik
FARKAS JÓZSEF

temetésén részt vettek, sírjára virágot,
koszorút helyeztek, részvétükkel fájdalmunkat
igyekeztek enyhíteni.

a gyászoló család

Tenisz + tanfolyam

A teniszpályán a végső simítások várhatóan április második felére készülnek el, és a pálya attól fogva használható lesz, a múltkori újságban megírt feltételek alapján. A versenyzakosztályt sikerült felállítani, és a csapat el is indul a megyei bajnokságban, két-három mérkőzés lesz Tordason is április-májusban. Április 15-től állandóan a pályán dolgozik – egyelőre a foci öltözőben – Toman Zoltán, nála jelentkezzenek a teniszezni vágyók. A délelőtti órákban – tanrend szerint – az iskolások használják a pályákat vagy egy részüket.

Ami a legfontosabb: május 5-től kezdve beindítjuk a tenisztanfolyamot. Ágotai Emőke lesz az oktató, és hétfőn, szerdán és pénteken 2-től 4-ig lesz az oktatás, két korcsoportban, mindenkinek naponta 1-1 óra. A kisebbeknek (8-11 évesek) 2-3-ig, a nagyobbaknak (11-14 évesek) 3-4-ig. Az oktatás, mint azt már korábban ígértük, ingyenes, és nyáron is lesz. Azt kérjük, hogy aki részt szeretne venni, előzetesen iratkozzon fel Toman Zoltán-nál. Ha valakinek van teniszütője, hozza magával, de akinek nincs, adunk.

Reményeink szerint még az idén nekilátunk a tenisz klubház és öltöző építésének.

Május 18-án, Pünkösöd vasárnap ünnepélyes pályaaavatót tartunk délelőtt 10 órakor, melyre mindenkit szeretettel várunk.

Felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy a szakosztály tagság első félévi díját 2.500 Ft-ot Toman Zoltán-nál, a sportpályán, be lehet fizetni. Kérjük ezt április 30-ig szíveskedjétek megtenni!

Jó játékot kívánunk mindenkinek.

A teniszszakosztály elnöksége nevében:

Homonnay Géza

HIRDETÉSEK

Vásároljon olcsón! Az **In Thesi Bt**-től. Női és férfi, gyermek ruházat, játék, illatszer nagy választékban.

Például:	pulóverek	1050 Ft-tól
	fehérneműk	80 Ft-tól
	szabadidő ruhák	1700 Ft-tól
	gyermek alkalmi ruhák	1800 Ft-tól
	parfümök	450 Ft-tól
	játékok kedvezményes áron.	

Szezonvégi kiárusítás!

Ez mind az **In Thesi**-től 1997. április 21 (hétfő) fél 8-13 óráig a Művelődési házban.

Németnyelv tanítását, korrepetálását vállalom kezdettől a középfokig.

Derecskei Anita Tordas, Arany J. u. 9. Telefon: (22) 467-614

Svéd kozmetikumok most még olcsóbban!

Érdeklődni: Derecskei Anita Tordas, Arany J. u. 9. Telefon: (22) 467-614

ARANYMŰVES – ÉKSZERESZ

Hozott aranyból ékszerkészítés, javítás, vésés, kőfogalás stb.

Régi megunt ékszerek felújítása, átalakítása.

Vétel-eladás minimum 20%-kal a bolti ár alatt!

Minden 10. láncforrasztás ingyenes!!!

Ballagásra idejében rendelje meg ékszereit.

Rendelésfelvétel: Martonvásár, Fehérvári út 4. Kedd-szerda-péntek 10-17 óráig.

Fogarasi Kinga
ötvoemester

BIOPATIKA – TORDAS

Kínálatunkból: *gyógyteák, gyógynövények, gyógytermékek, reform élelmiszerek, illóolajok, babaápolási termékek, víz- és légüztető, AVON kozmetikumok.*

Nyitvatartási idő: hétfőtől péntekig: 13-17 óráig, szombaton 9-11 óráig.

Tordas, Somogyi B. u. 16. Telefon: 467-650

Várjuk kedves vásárlóinkat!

Tordasi Kishíró — Független kéthavilap

Kiadja: Tordas Község Önkormányzata

Szerkeszti: a szerkesztő bizottság

Tagjai: Márki Ferenc, Dr. Hamza Lászlóné

Számítógépes kiadványszerkesztés

MÁTRIX Kft. Székesfehérvár, Zichy liget 10.

Tel.: (22) 329-888

Megjelenik kéthavonta, 600 pld-ban.

Készült: Duna-Print Kft.,

Dunaújváros, Gutenberg köz 2. F. v.: Farkas István